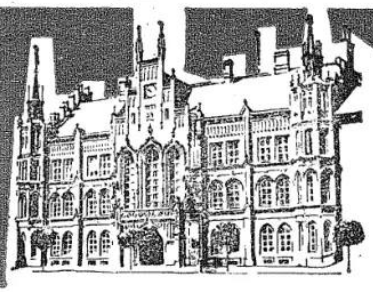
Novobydžovský ZPRAVODAJ

Ročník XVIII.
8. 11. 1991

Číslo
4

Z obsahu čísla: Jednou větou ✦ Z městského zastupitelstva ✦ Do druhého roku zdravotnické školy ✦ Další aukce ✦ Sokolové kultuře ✦ LTC Nový Bydžov ✦ Se studenty o merendě ✦ Naše sokolovna ✦ Vzkříšení cechu řeznického ✦ K počátkům hlavní školy ✦ Zajímavosti ✦ Z naší matriky

ÚŘAD PRÁCE A NEZAMĚSTNANÍ

V souvislosti se změnami hospodářské politiky v našem státě bylo potřeba formulovat zásady státní politiky zaměstnanosti. Tento úkol byl naplněn zpracováním zákona o zaměstnanosti a působnosti orgánů České republiky na úseku zaměstnanosti, který byl schválen Českou národní radou 19. 12. 1990. V něm bylo stanoveno, že ministerstvo práce a soc. věcí ČSR a úřady práce jako orgány státní správy budou zabezpečovat státní politiku zaměstnanosti v ČSR.

Státní politika zaměstnanosti zahrnuje zejména

— soustavné sledování a vyhodnocování situace na trhu práce, zpracovávání prognóz a koncepční zaměstnanosti při velkých strukturálních a organizačních a racionalizačních opatřeních,
— bezplatné poskytování informační, poradenské a zprostředkovatelské činnosti,
— zřizování společensky účelných pracovní míst a vytváření veřejně prospěšných prací,
— rekvalifikaci občanů, poradenství pro volbu povolání a odbornou výchovu,
— hmotné zabezpečení občanů ucházejících se o zaměstnání a občanů při rekvalifikacích,
— opatření pro zaměstnání občanů se změněnou pracovní schopností, absolventů škol vyššího stupně a učilišť,
— evidenci volných pracovních míst a občanů ucházejících se o zaměstnání.

Z těchto požadavků vycházejí hlavní úkoly úřadů práce:

— informovat občany o možnostech získání zaměstnání, odborné přípravy a rekvalifikace a zaměstnavatele o volných zdrojích pracovních sil, pokud o to požádají;
— zprostředkovávat uchazečům a zájemcům o zaměstnání, kteří mají trvalý pobyt v jeho územním obvodu vhodné zaměstnání odpovídající zdravotnímu stavu s přihlédnutím k věku, kvalifikaci a schopnostem, délce předchozí doby zaměstnání a možnosti ubytování;
— poskytovat poradenské služby spojené se zaměstnáním, volbou povolání a odbornou výchovou v souladu s rozvojem odvětví, oborů a činností.

Úřad práce plní i řadu dalších úkolů:

— Organizuje, zabezpečuje a usměrňuje rekvalifikaci uchazečů o zaměstnání ve svém územním obvodu a podle potřeby k tomu účelu zpracovává programy opatření.
— Může zřizovat rekvalifikační střediska.
— Vede evidenci volných pracovních míst, evidenci uchazečů o zaměstnání, vydaných pracovních povolení cizincům a osobám bez státní příslušnosti a podle potřeby i evidenci zájemců o zaměstnání.
— Vykonává kontrolní činnost na úseku zaměstnanosti včetně ukládání pokut.
— Hradí zaměstnavatelům náklady na náborové příspěvky a jiné výhody, poskytované doosídlencům ve vymezených územích pohraničí.
— Hospodaří s prostředky na zabezpečení zaměstnanosti.
— Sleduje a hodnotí stav na trhu práce ve svém územním obvodu a činí opatření k ovlivňování nabídky a poptávky na trhu práce.

Pokračování na str. 2

Dokončení ze str. 1

Za tím účelem může vyžadovat od zaměstnavatelů informace o jejich záměrech ve vývoji zaměstnanosti.

— Podněcuje a hmotně podporuje zřizování společensky účelných míst a vytváří veřejně prospěšné práce ve svém územním obvodu. Za tím účelem spolupracuje se zaměstnavateli, obecními a příslušnými orgány státní správy.
— Doporučuje zaměstnavatelům k přijetí uchazeče o zaměstnání na nově zřízená společensky účelná pracovní místa a na vytvořené veřejně prospěšné práce.
— Projednává se zaměstnavateli umisťování uvolněných pracovníků při strukturálních změnách, racionalizačních a jiných opatřeních.
— Spolupracuje s orgány sociálního zabezpečení a orgány státní zdravotní správy při zprostředkování vhodného zaměstnání pro uchazeče.

Úřad práce také rozhoduje o vyřazení z evidence uchazečů o zaměstnání, o přiznání, nepřiznání, odejmutí, zastavení nebo vrácení výplaty hmotného zabezpečení. Dále rozhoduje o vydání a odnětí povolení k zaměstnání cizincům a osobám bez státní příslušnosti a povolení zaměstnavatelům získávat na volná pracovní místa občany ze zahraničí.

*

Pobočka v Novém Bydžově se zabývá v podstatě jen zprostředkovatelskou činností. Ostatní oddělení pracují v Hradci Králové. V současné době je v Novém Bydžově evidováno 359 uchazečů o zaměstnání, z toho 233 ženy. Uchazečů bydlících v Novém Bydžově je 179, z toho 113 žen.

Věkové složení uchazečů:	celk./ženy
nad 55 let	5/0
50—55 let	19/12
40—50 let	64/41
30—40 let	103/70
20—30 let	99/68
18—20 let	36/25
16—18 let	26/14
méně než 16 let	7/3

Skladba podle dosaženého vzdělání:	
bez vzdělání	3/0
základní vzdělání	137/94
středoškolské	92/67
vysokoškolské	7/6
vyučení	120/68

Současná situace v zaměstnanosti na Bydžovsku není uspokojivá a ani vyhlídky do budoucnosti nejsou příliš optimistické. Úřad práce ve spolupráci s Městským úřadem v Novém Bydžově hledá cesty k řešení nepříznivé situace. Jednou z nich je podporování podnikatelské činnosti v Novém Bydžově a okolí. Tím by měly vznikat nové pracovní příležitosti.

Úřad práce může sice pomoci dotacemi a příspěvky na nově zřízená pracovní místa, případně pomoci podnikům zajištěním rekvalifikací pro nové výrobní programy nebo dotacemi dle platných zákonných opatření, ale je nad jeho síly a mimo jeho kompetenci zajistit, aby podnikatelé měli možnosti v Novém Bydžově podnikat a vyrábět, a tak přispět ke zlepšení nabídky pracovních příležitostí.

Ing. Miloslava Paterová,
vedoucí pobočky
Nový Bydžov

Prodejna Bydžovan v ulici Československé armády krátce po otevření.
Foto J. Prokop

JEDNOU VĚTOU

— 2. září se slavnostního zahájení školního roku na střední zdravotnické škole zúčastnil i královéhradecký biskup Msgre. Karel Otčenášek;
— 2. září otevřeli manželé Šormovi prodejnu lůžkovin a ložního prádla Bydžovan v ulici Československé armády;
— 9. září byl ustaven samostatný tenisový klub LTC Nový Bydžov;
— 10. září otevřel pan Jaroslav Mikulka mladší prodejnu bytového textilu a koberců Duo v Dukelské ulici;
— 18. září se konalo šesté zasedání městského zastupitelstva;
— 22. září se uskutečnila v pořadí již třetí veřejná aukce v našem městě v rámci tzv. malé privatizace;
— 25. září uspořádal Sokol v malém sále sokolovny dvě představení monodramatu „Mám ráda hajného" v provedení Dagmar Felixové;
— 25. září byl po několikaleté přestávce opět otevřen hostinec Stoletá ve Smetanově ulici, provozovaný nyní panem Martinem Plačkem;
— 26. září se konalo sedmé zasedání městského zastupitelstva;

*

— 1. října otevřela městská knihovna čítárnu tisku v oddělení pro dospělé čtenáře;
— 12. října zahájil po kratší přestávce provoz hotel Lev na Masarykově náměstí, koupený v aukci panem Michalem Varcholou;
— 14. října otevřela Jednota novou prodejnu lahůdek v ulici Karla IV.;
— 14. října zahájil provoz obchodní dům AV (Andres & Vízek) v ulici Československé armády;
— 15. října byla znovu otevřena restaurace U Stehlíků, provozovaná v nájmu panem Oldřichem Lemberkem z Holína;
— 21. října se ve velké zasedací síni radnice konala schůzka členů a příznivců Občanského hnutí za účasti dr. Urbana z Hradce Králové;
— 23. října uspořádal Sokol ve velkém sále sokolovny koncertní večer Novobydžovské šestky z písní Karla Vacka;
— 24. října se konalo osmé zasedání městského zastupitelstva;
— 30. října zahájila provoz pekárna v novobydžovském cukrovaru, závodu akciové společnosti BANOP.

*

Z MĚSTSKÉHO ZASTUPITELSTVA

Šesté zasedání městského zastupitelstva dne 18. září 1991 projednávalo situaci vzniklou po rezignaci pana ing. Omasty a pana Mikulky na členství v radě a v městském zastupitelstvu a pana Verfla na členství v radě. Z pověření rady vypracovali zprávu k tomuto bodu jednání ing. Rejthárek, V. Rund a J. Prokop. Ve zprávě byly zevrubně osvětleny všechny okolnosti, které bezprostředně vedly ke kritice starosty J. Hezkého a k rezignaci tří členů rady. V závěru zpráva doslovně uváděla: „Nemůžeme nikomu upírat právo svobodného rozhodnutí. Každý rozhodl tak, jak rozhodl, a jistě zvážil všechna pro a proti. Obdobně jsme uvažovali i my tři zbývající a většině jednání přítomní členové rady. Dospěli jsme k závěru, že přes oprávněnost větší části kritiky na adresu vedení města, hlavně jeho starosty, není pro nás rozhodnutí našich kolegů řešením. Za trvajícího neúplného personálního obsazení úřadu a při všestranném zvážení možných změn ve vedení města osobně nejsme pro tak očekávané 'stínání hlav', které sice senzacechtivého občana města vzruší a pobaví, ale trpět důsledky takového rozhodnutí bude samo město, každý, kdo má o jeho další vývoj opravdový zájem. Chyby v rozhodnutích vedení města, ale i nás, členů rady, ať jsou pro nás velkým mementem pro další práci. Vedení města, rada a zastupitelstvo mají před sebou řadu zásadních rozhodnutí celoměstského charakteru a jim především je třeba v době nejbližší věnovat plnou energii."

Po zprávě následovalo vystoupení několika členů zastupitelstva s kritickými dotazy a připomínkami k projednávanému bodu a k činnosti vedení města a na výzvu členů zastupitelstva se p. Mikulka, ing. Omasta a p. Verfl znovu vyjádřili ke svému odstoupení z rady. Další diskuse potom vznikla kolem otázky, zda členy rady pouze doplnit, nebo stávající radu rozpustit a nahradit ji novými členy. Když po navrženém společném a veřejném hlasování neprojevilo zastupitelstvo radě a vedení města důvěru, schválilo zastupitelstvo po další diskusi, aby bylo provedeno tajné hlasování o každém členu rady zvlášť a v případě nesouhlasu s tou či onou osobou bylo jméno škrtnuto a nahrazeno jménem navrhované jiné osoby. Tajným hlasováním pak dostalo potřebné hlasy všech šest stávajících členů rady včetně starosty a místostarosty a na základě odevzdaných hlasů pro další navrhované členy byla rada doplněna o tři nové členy — Karla Mádlo, Jiřího Hrušku a Zdeňka Žižku.

Následující sedmé zasedání dne 26. září projednávalo zvlášť rozsáhlý program, z něhož vyjímáme jen několik nejdůležitějších bodů. V úvodu zasedání složili slib noví členové zastupitelstva — Petr Novotný, Břetislav Žilka a Karel Talpa. Zastupitelstvo schválilo rozbor hospodaření provizorního rozpočtu města za 1. pololetí roku a koncept smlouvy o převodu sokolovny do vlastnictví Sokola. Pro nevyjasněnost několika částí tzv. zónování zastupitelstvo zatím neschválilo Územní plán sídelního útvaru Nový Bydžov a doporučilo, aby členové komise stavební, bytové a ekologické znovu projednali sporné části a předložili pozměňovací návrhy. Tržní řád byl naopak schválen bez připomínek. V souvislosti se školskou radou, zřizovanou při Okresním úřadě v Hradci Králové, zvolilo zastupitelstvo tajnou volbou čtyři zástupce z našeho města — p. Štočka, p. Verfla, p. Kholovou a p. Trkalovou. Vzhledem k tomu, že bytový fond přechází do majetku města, byla sepsána mezi Městským úřadem a Bytovým podnikem tzv. obstaravatelská smlouva, podle níž bude Bytový podnik na základě stanovených podmínek s byty hospodařit. Po vysvětlení byla smlouva bez připomínek schválena. Městské zastupitelstvo dále vyslechlo informaci starosty o možnostech zřízení městské policie a vyslovilo souhlas se zahájením přípravných prací ke zřízení policie. Na základě návrhu správního odboru také schválilo rozšíření úřed-

Pokračování na str. 4

ZDRAVOTNÍ PÉČE O DOROST

V novém systému zdravotnictví přebírá praktický lékař pro děti a dorost preventivní a léčebnou péči o děti od narození do osmnácti let. Jakým způsobem bude tato změna v našich podmínkách realizována, hovoří MUDr. Helena Šafaříková, primářka dětského oddělení NsP v Novém Bydžově:

„Dorostové oddělení předalo dětským lékařům zdravotní karty dětí, které chodily do zdejších středních škol nebo učilišť.

Jsme připraveni pečovat o děti na základě svobodné volby lékaře. Bude to platit jak pro děti, které mají školu nebo učiliště v místě trvalého bydliště, tak pro děti dojíždějící. Pokud budou děti přecházet do škol nebo učilišť mimo naše spádové území a jejich rodiče si budou přát, aby byly v péči tamního dorostového lékaře, zdravotní kartu včetně propouštěcí zprávy jim vydáme.

Ordinační hodiny pro děti dorostového věku budou:
od 7—10 hodin pro nemocné,
od 10—15,30 hodin na pozvání preventivní prohlídky.

Návštěvní službu při akutních onemocněních hlášených do 12 hodin provedou lékaři dětského oddělení nemocnice v Novém Bydžově. Návštěvy v odpoledních hodinách zajistí lékaři dětského střediska."

A. V.

Prodejna potravin Duo v Revoluční ulici byla otevřena 19. srpna
Foto J. Prokop

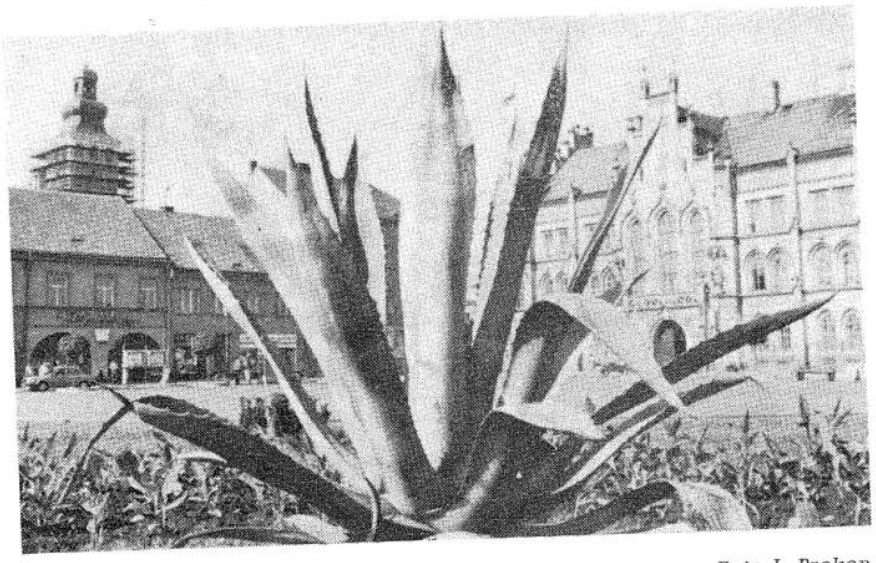

Dokončení ze str. 3

ních hodin na MěÚ o pondělí dopoledne.

Osmé zasedání zastupitelstva dne 24. října začínalo slibem nového člena zastupitelstva p. Mařase. Nejdůležitějším bodem jednání byl návrh Územního plánu. Po delší diskusi a vysvětlení navržených změn byl Územní plán včetně vyhlášky o základních zásadách uspořádání území sídelního útvaru Nový Bydžov schválen. Při projednávání tohoto bodu se také zastupitelstvo seznámilo s návrhem vyhlášky o chovu hospodářského zvířectva. Zastupitelstvo schválilo konkursní komisi na výběr kandidátů pro městskou policii a zvolilo dalšího zástupce do školské rady — p. Evu Jiráskovou. Pro zajištění přesnějších formulací usnesení bude napříště v návrhové komisi i pracovník správního odboru s hlasem poradním.

J. P.

Partie z Masarykova náměstí *Foto J. Prokop*

Další aukce

V neděli 22. září se již potřetí v našem městě konala veřejná aukce v rámci „malé privatizace".

Původně bohaté „aukční menu" bylo na poslední chvíli ochuzeno, když z programu dražby byly staženy 3 provozní jednotky ve Smetanově ulici — železářství, masna a tabák. Důvodem stažení bylo to, že tyto provozovny jsou umístěny v restituovaném majetku, který již byl nebo v nejbližší době bude navrácen původním vlastníkům, a tedy tito vlastníci sami rozhodnou, komu dají provozovny do nájmu. I přesto byla nabídka pestrá.

Největší zájem nejen dražitelů, ale i veřejnosti na sebe poutala dražba oděvního domu STYL, který byl dražen již podruhé. Zatímco v prvém kole se nepřihlásil žádný zájemce, tentokrát se do dražby zapsalo celkem 5 dražitelů. Aukce sama měla poměrně rychlý průběh a po třech rasantních příhozech změnil OD Styl majitele za „pouhých" 4,5 miliónu korun. Ono šťastné dražební „mávátko" sice třímal v ruce Vltavou křtěný pan Fiřtík, skutečným majitelem se ale stal Milan Vízek, mladší — a jak sám tvrdí — hezčí a lehčí — z hlušické fotbalové bratrské dvojice. Novobydžovská veřejnost tedy bude moci brzo zhodnotit, jak Milan se svým švagrem a obchodním partnerem Jaroslavem Andresem „zaútočí" na konkurenci.

Již potřetí byla na programu aukce prodejna potravin v Zahradní ulici. Tentokrát se sice za 1,6 miliónu korun vydražila, zda však bude opravdu otevřena, je ve hvězdách . . .

Stranou zájmu dražitelů znovu zůstal kiosk tabák-tisk v Revoluční ulici, což při ceně 40 tisíc korun vlastně ani nepřekvapilo. V „holandské" dražbě by prodán stánek PNS ve Smidarech a za dvojnásobek vyvolávací ceny posléze také benzinová čerpací stanice v Nechanicích, která byla vůbec první provozovnou s. p. Benzina, draženou ve Vč. kraji v rámci malé privatizace.

Průběh aukce, konané tradičně ve velmi pěkném prostředí velké zasedací místnosti Městského úřadu, jistě uspokojil nejen dražitele, ale i početné diváky a lze si jen přát, aby tomu tak bylo i při příští aukci, která se uskuteční pravděpodobně v měsíci lednu 1992.

JUDr. Aleš Žejdl

U NÁS V KOCOURKOVĚ

Ulicí Karlovou je vedeno plynové potrubí do nemocnice a snad také nová školní jídelna bude na ně napojena. Brzo z jara byly roury vedené chodníkem zakopány a dlouho, velmi dlouho trvalo, než byl chodník dán do pořádku. Dělalo se to po etapách, a tak od bývalé dívčí školy k Jančákovům na to došlo až v týdnu před poutí. Dne 8. srpna byla tato etapa dokončena. Dlaždice byly položeny, u vjezdů do jednotlivých domů byly udělány důkladné vjezdy z betonu a konečně byl chodník v pořádku. Ne ale na dlouho. Již 19. srpna t.r., tedy za 11 dní, nastoupila parta kopáčů a dlaždice se znovu vyndávaly, sbíječky bouraly betonové vjezdy a dělal se výkop pro elektrický kabel na novou školní jídelnu.

Kdo zodpovídá za to, že těsně před otevřením jídelny se přišlo na to, že tam také bude potřeba elektrický proud? Neměl by tohle zaplatit někdo, kdo tak nezodpovědně řídí výstavbu školní jídelny? Snad je již načase začít hospodařit s penězi poplatníků, často dost těžko oželených, zodpovědněji! Ne jen vymýšlet a zvyšovat poplatky, ale také se starat, jak se s penězi poplatníků zachází.

Opravdu, Kocourkov by se stydět nemusel.

Fr. Roudný

ODPOVĚĎ

Investorem středotlaké plynové přípojky pro nemocnici s poliklinikou Nový Bydžov, která prochází ulicí Karla IV., byl s.p. Silnice Hradec Králové. Investor stavby je povinen uvést komunikaci do původního stavu ze svých finančních prostředků.

Pokud jde o kabelovou přípojku pro stavbu stravovacího zařízení, lze jen těžko zkoordinovat tyto práce a zachovat následující pravidla:

1. kabel elektrického vedení není možno vést v jednom výkopu s plynovým potrubím,
2. středotlaké plynové potrubí má ochranné pásmo 60 cm.

Pavel Štefan
pracovník MěÚ Nový Bydžov

„LINIE"

je akcí Národního centra podpory zdraví. Jejím cílem je prohloubit znalosti o vlivu tuků a tučných pokrmů na zdraví a působit především na změny stravovacích zvyklostí.

Důležitou motivací změn ve stravovacích zvyklostech by mělo být zachování štíhlosti, úspěšnosti v zaměstnání, v podnikání a v rodinném životě.

V současné ekonomické situaci je dost obtížné apelovat na jednotlivce a rodiny, aby přísně dodržovali zásady zdravé výživy. Neměli bychom však zapomínat, že jedním z nejzávažnějších prohřešků ve výživě je právě vysoká konzumace tuků a tučných pokrmů. Jsme přesvědčeni, že při troše dobré vůle se lze stravovat rozumně a zdravě. Tím, že si přestaneme nadměrně mastit pokrmy a silně mazat chléb a pečivo, dá se ušetřit „zdraví i peněženka."

A. V.

DO DRUHÉHO ROKU ZDRAVOTNICKÉ ŠKOLY

2. září 1991 byl zahájen školní rok na SZŠ v Novém Bydžově, druhý rok existence školy. V sále místního kina se sešli pedagogičtí pracovníci, studentky všech ročníků a hosté. Přivítali jsme vzácnou návštěvu — biskupa Královéhradecké diecéze Msgre. Karla Otčenáška. Přijel proto, aby se zúčastnil otevření prvního pomaturitního studia s křesťanským zaměřením.

Projev pana biskupa byl naplněn hlubokými myšlenkami lidského porozumění, lásky, pomoci a úcty k člověku. Na každého posluchače silně zapůsobil slovy o poslání zdravotníků, o službě potřebným, o tolerantnosti a nutnosti renesance lidských vztahů. Konstatoval, že je po mnoha letech poprvé mezi studentskou mládeží a je šťasten. Popřál všem hodně úspěchů a sil do náročné práce. Ke studentkám promluvila i vedoucí Charity J. Strejcová, starosta města J. Hezký, hlavní sestra nemocnice a další.

V úvodním projevu seznámila ředitelka školy všechny přítomné s koncepcí zdravotnického školství, s řízením zdravotnických škol, s perspektivou a problémy, se kterými se škola potýká.

Reforma začne od školního roku 1992—93. Budou se stále více otevírat ročníky pro pomaturitní studium sester. Zdravotnická veřejnost mnoho let volala marně po tom, aby si sesterské povolání mohla zvolit dívka již sociálně zralá. Tak je tomu v převážné části Evropy a žádný zdravotník o správnosti tohoto požadavku nepochybuje.

V současné době jsou v plném tempu práce na reformě systému a obsahu základního i dalšího celoživotního vzdělávání sester v ČSFR. Změny se budou týkat i jednotlivých oborů i délky studia. Studijní obor všeobecná sestra bude čtyřletý nebo dvouletý pomaturitní. Sestra pro pediatrickou péči se bude školit další jeden rok. Vzniknou nové obory, např. záchranář, sestra pro psychiatrii a další.

Naše ošetřovatelství je svým zaměřením na péči o nemocného člověka a na výkonovou stránku profese daleko za vývojem této disciplíny ve vyspělém světě. Ošetřovatelství jako profesní disciplína je založeno na vědeckých poznatcích, které mají sloužit k vysoce kvalitní ošetřovatelské praxi. Ošetřovatelsví ve vyspělých státech není chápáno pouze jako činnost zabývající se ošetřováním nemocných, ale je silně orientováno i na zachování a podporu zdraví a na prevenci. Hlavním cílem ošetřovatelské praxe je poskytnout pacientům péči zaměřenou na pomoc jedinci, rodinám, skupinám, aby využili svých možností biosociálních, psychosociálních, ale i duchovních funkcí, a poskytnout jim podporu během celého života, včetně důstojné smrti. To je filozofie ošetřovatelství, ke které chceme přispívat. Taková péče se zakládá na schopnosti sestry spojovat poznatky, chápat potřeby člověka, chápat chování člověka v nemoci a ve zdraví, chápat i jeho individuální potřeby.

U nás v republice je zatím situace ve srovnání s Evropou jiná. Přes všechny problémy se začínají měnit i školy. Postupně mizí uniformita, vznikají i první třídy s křesťanským zaměřením a církevní školy. Vytvoří se i konkurence, která prověří funkčnost a životaschopnost různých typů škol. Zdá se už dnes, že jednotlivé školy vstoupí do soutěže o uplatnění svých absolventů, protože zdravotnická zařízení si budou kvalitní absolventy vybírat. Přechod k novému systému zdravotní péče bude znamenat i ekonomizaci ve využití kvalifikace sester.

Koncepce oboru všeobecná sestra předpokládá úpravu osnov na vyšší úrovni. Změny pak umožní uplatnění našich sester v různých zemích a jejich registraci v rámci celé Evropy. Problém v současné době je vypořádat se s mnoha špatnými odkazy z minulosti bez dalších ztrát. Skutečných velkých osobností je poskrovnu, ale jejich zárodky jsou v mnoha lidech. Rozvinout je není snadné. To je hlavní náš úkol. V našem životě je stále málo lidskosti, snášenlivosti, přejícnosti. Ještě stále častěji kritizujeme, než povzbuzujeme. Příliš si všímáme jiných a málo pečujeme o vlastní kvality.

Střední zdravotnická škola začala svoji existenci ve školním roce 1990—91, a to dvěma ročníky obor zdravotní sestra. V tomto školním roce máme 5 tříd — 3 třídy čtyřletého studia a 2 třídy dvouletého pomaturitního studia dětských a zdravotních sester.

Pamětníci vědí, že kdysi zde ve městě zdravotnická škola byla a měla tradici. V šedesátých letech, v době násilné centralizace škol. byla zrušena. Podobně se stalo i v jiných městech, např. v Náchodě, Vrchlabí a jinde.

Naše začátky jsou těžké. Vyučuje se na čtyřech místech a nemáme budovu školy zrekonstruovanou tak, aby mohla sloužit potřebám výuky. Doufejme, že příští školní rok budeme zahajovat v naší budově. Víme, že finanční situace státu není příznivá a získat prostředky na rekonstrukci objektu je složité. Proto očekáváme konkrétní pomoc od města, Okresního úřadu a od ministerstva zdravotnictví tak, jak to všechny tyto instituce slibovaly. Zatím svoje sliby nesplnily.

Přeji všem pedagogům, aby měli pilné, pracovité a ctižádostivé studentky a hodně pedagogického optimismu, žákyním chuť do studijní práce, silnou motivaci ke zdravotnické profesi, vytrvalost a znalost nejen práv, ale i povinností.

Mgr. M. Fišerová

POZVÁNKA DO ČÍTÁRNY

Městská knihovna otevřela od 1. října 1991 čítárnu tisku v oddělení pro dospělé čtenáře. Zájemcům o denní tisk a časopisy je umožněn přístup do čítárny denně Po — Pá od 9 do 11 hodin, včetně doby, kdy je otevřena půjčovna knih.

Za tuto službu vybíráme poplatek 1,— Kčs na 1 měsíc od osob, které nejsou našimi čtenáři. Tito mají přístup do čítárny zdarma. Každému návštěvníkovi čítárny bude vystaven zvláštní čtenářský průkaz do čítárny, který předloží u výpůjčního pultu.

V čítárně jsou k dispozici tyto tituly:

— denní tisk: Lidové noviny, Hospodářské noviny, Pochodeň, Práce, Rudé právo, Svobodné slovo;

— ostatní periodika: Aktuell, Burda, Dikobraz, Domov, Dorka, Fotografie, Hradecký kurýr, Kino, Květy, Letectví a kosmonautika, Linia, Magazín, Melodie, Mladý svět, Naše rodina, Nezávislé noviny, Novobydžovský zpravodaj, Praktická žena, Reflex, Signál, Stadión, Sto plus jedna zahraničních zajímavostí, Svět a divadlo, Svět motorů, Světová literatura, Svět v obrazech, Škrt, Tvar, Tvorba, Um, Věčko, Vlasta, VTM, Zahrádkář, Zápisník, Zdraví, Žena a móda.

Pro zájemce vaříme 7 gr. kávu à 3,50 Kčs. Pracovnice knihovny Vás zvou k návštěvě.

D. Strnková

— • —

SOKOLOVÉ KULTUŘE

Zakladatel sokolského hnutí Dr. Mir. Tyrš ve svém učení nám kladl na srdce vždycky dbát na vyrovnanost výchovy tělesné a duševní. Proto již od počátku sokolské práce byly při sokolských jednotách zřizovány odbory hudební, pěvecké a dramatické.

Nyní se opět začíná rozbíhat sokolský život i v našem městě. Jsme tedy povinni dbát myšlenek našeho zakladatele, a proto již od prvních chvil obnovené jednoty Sokol v našem městě se staráme také o kulturní vyžití nejen svých členů, ale i ostatních občanů.

A tak každou předposlední středu v měsíci mají naši občané možnost navštívit kulturní podnik v sokolovně. Skladba je velmi pestrá, aby si na své přišli diváci - příznivci nejrůznějších žánrů. V září byla dvě představení divadla jednoho herce. Členka Klicperova divadla z Hradce Králové Dagmar Felixová předvedla monodrama, dramatizaci knihy M. Kozderové „Mám ráda hajného". 23. října to bylo zase představení pro milovníky dechovky. Novobydžovská „6" hrála nejhezčí písničky Karla Vacka v pásmu „To byl Karel Vacek". Poslední středu v listopadu nabídneme našim divákům večer s bratry Malotínovými, jejichž poslední koncert předloni zanechal v našich spoluobčanech hluboký dojem. Bude opět spojen s besedou, ve které oba bratři budou vyprávět o svých zážitcích ze zájezdů s hudbou po celém světě a mezi tím nám přednesou vrcholná díla pro své nástroje, t.j. violoncello a flétnu.

A na závěr roku dne 20. prosince ve velkém sále sokolovny budou si moci naši občané poslechnout nejkrásnější české koledy v podání folkové skupiny Kantoři.

Věříme, že naše snaha vyjít vstříc příznivcům různých žánrů bude pochopena a že v příštím roce se zase sejdeme při našich pořadech v sokolovně v nových programech, s novými hosty a dalšími diváky.

Zdeněk Smutný

LTC NOVÝ BYDŽOV

Dne 9. září t.r. se konala v nové klubovně tenisu valná hromada členů, na které bylo odhlasováno, aby tenis byl samostatný právní subjekt a nesl původní název LTC Nový Bydžov (Lawn tennis club). Členstvem byly také schváleny stanovy tenisového klubu, jednací a volební řad. Byl zvolen pětičlenný výkonný výbor, jehož předsedou se stal p. Pavel Štefan. Samostatný tenisový klub, tedy další lodička z gigantického přístavu sjednocené masové tělovýchovy. Čeká ji ekonomická samostatnost, která může prosperovat jen tehdy, bude-li podložena pracovitostí všech členů klubu, kamarádstvím, s pohledem přednosti zájmu celku před zájmem svým.

Tenis v Bydžově má jeden z nejstarších klubů v Československu — po Praze, Liberci, Plzni, Turnově asi pátý. Počátky sahají do devadesátých let minulého století, první dvorec byl na pozemku dnešního Promilu. Současné dvorce byly založeny v r. 1899. U zrodu novobydžovského tenisu stál pan PhMr. Viktor Beneš (lékárnu měl v místě dnešní policie). Na našich dvorcích vyrostli znamenití tenisté - reprezentanti, jako byl prof. Jaroslav Žofka, člen Davis týmu ČSR na konci dvacátých let, paní Jiřina Jedličková-Drašnerová, úspěšná hráčka mezinárodních turnajů, partnerka ve smíšené čtyřhře bratrů Koželuhových, František Sixta, mistr ČSR a vítěz juniorky 1942, reprezentoval nás též MUDr. Josef Čeněk, akademický mistr světa 1948, Jaroslav Čapoun, mistr kraje a nepřekonatelný v délce reprezentace našeho klubu (téměř čtyřicet let), paní Jana Kubištová-Cechová, mistryně kraje a pardubické juniorky, ing. Jiří Kučera, reprezentant ČSSR starších žáků a mistr kraje. A ještě by bylo možno jmenovat mnoho dobrých tenistů, sportovců, reprezentantů oddílu či klubu.

Nejdůležitější však je, že se v Bydžově hrál nejen dobrý tenis, ale že nemalý význam v klubu měla stránka společenská a kulturní. To jsou tradice. Patří sem turnaje (byly i mezinárodní), plesy, kulturní pořady apod.

Jen namátkou mi defilují další předsedové klubu po panu lékárníkovi Benešovi, jako byli pánové Alois Janata, Josef Hons, JUDr. Drašner, fašisty zastřelený Dr. Karel Engler, ale i v padesátých letech přičinlivý Josef Tesař (cukrář), nelze vynechat pana Josefa Rosůlka, dále dlouholetého předsedu primáře MUDr. Jiřího Šulce, až po pracovitého pana Zdeňka Havlína. Za zmínku by jistě stáli další význační činovníci, hráči, správci, mecenáši, sponzoři, obětavá práce manželek a maminek. Ale to již by byla část kroniky a historie tenisu, o které vám rád budu vyprávět jindy.

Přeji obnovenému LTC mnoho, mnoho úspěchů a trpělivosti. Budeme ji potřebovat.

Ing. Jan Panocha

SE STUDENTY O MERENDĚ

Dne 26. 9. jsme s kolegou ing. Jindrou Bradnou, ceremoniářem 129. studentské novobydžovské merendy pořádané naposled v r. 1957, přišli mezi studenty novobydžovského gymnázia. Účelem naší návštěvy byla konkrétní informace o tom, co merendy v Novém Bydžově byly, o jejich kulturním a společenském významu, ale také o zábavách, legracích, úsměvných a někdy až komických i recesních situacích. Také jsme studentům řekli, které tradiční akce byly s merendami spojeny, o jejich přípravě a pořádání. Patřily sem různé akademie, majáles, volba pantáty a panímámy, romantická dostaveníčka pod okny dívek, předávání studentského praporu, pořad hlavních merendních dnů s dobovým a maškarním průvodem, vzpomínání na popravené a zemřelé kolegy a profesory, zahradní veselice, utkání v kopané mediků a právníků — mužů v bílém versus muži v taláru aneb zub za zub, oko za oko — boj do úplného vyhlazení (hra se dvěma míči), závody v jedení švestkových knedlíků (rekord 111) a merendní plesy.

Připomenuli jsme také účast na merendách a vztah k nim našich významných osobností, jako byli B. Němcová, F. L. Čelakovský, V. K. Klicpera, K. J. Erben, Alois Jirásek, Dr. Alois Rašín, prof. Bohumil Němec, prof. Jan Kapras a další.

Setkání se konalo v posluchárně fyziky gymnázia a probíhalo po A, B ročnících od kvinty až po oktávu. Přinesli jsme fotografie merend z roku

1946, 1957, ale také z roku 1888, dále Pomněnky z r. 1928 a 1946 a nakonec i film z merendy 1957. Dokumentaci jsme se snažili doplnit řadou veselých příhod (z natáčení — ať mi pan Svěrák promine) či situací, o které nikdy studenti neměli nouzi.

Atmosféra setkání s novobydžovskými gymnazisty, myslím, neměla bariéru, studenti byli pozorní (přišli také o zkoušení), během besedy padaly dotazy. Nejvíce se asi líbil zmíněný film, který byl natočen frekvencí 16 snímků za sekundu, avšak promítán frekvencí 24 snímků za sekundu, neozvučený. Tak defilovaly zrychlené, groteskní pohyby aktérů poslední merendy, které rozveselily, dále ve filmu rozesmály recesní zásahy členů družstva „zdravotnického kombinátu" a jejich následná ošetření. Dokumenty fotbalového utkání muži v bílém versus muži v taláru rovněž pobavily. Dobové zvyky při společenských akcích a ceremonielech přiblížily atmosféru merendy, odívání, účesy, tance apod.

Také přišla řeč na akademický spolek Sdružení studentstva novobydžovského, aby — jak píše pan Zdeněk Smutný — se nezapomnělo.

To nejlepší přišlo pro nás nakonec. Po čtvrté produkci v říjnu jsme vyzvali všechny studenty, aby ti, kteří chtějí vědět o merendách více konkrétního a případně pomoci při uspořádání 130. merendy v rámci oslav 120. výročí založení gymnázia v Novém Bydžově v r. 1993, ještě na chvíli přišli. Zájem projevilo asi 25 dívek a chlapců!

Dohodli jsme se, že 19. října v 10 hodin se zase sejdeme v gymnáziu a sešlost doplníme pozváním současných vysokoškoláků a poradíme se, co dál. Iniciativu, nápady a formy ať vtisknou mladí. Tak to vždy bylo.

S ing. Bradnou jsme se rádi shodli, že někteří středoškoláci zájem mají, jen nevědí, jak do toho. Není divu. Merendu nezažili a něco podobného neviděli. Slíbili jsme si, že se pokusíme udělat vše pro to, aby studentské novobydžovské merendy se opět staly chloubou města a byly kulturním zážitkem přesahujícím rámec regionu. Aby ožilo studentské veselí. Na shledanou při 130. merendě studentů novobydžovských!

Ing. Jan Panocha

*

Dne 19. října 1991 dopoledne jsme se sešli. „Stará garda", t.zn. někteří členové merendního výboru z r. 1957, asi s 25 současnými studenty. Zájem mladých byl zřejmý a nás příjemně překvapil. Zastoupeni byli především středoškoláci (z gymnázia a několik z ekonomické školy), ale i vysokoškoláci. Pracovně informační setkání netrvalo ani dvě hodiny. Studenti chtěli objasnit pojem „Sdružení studentstva novobydžovského", atd. Uvolněnost a zájem postupně vytvářely kýženou atmosféru. Studenty jsme nechali povídat a sami jsme vyklidili pozice s vědomím: Něco se rodí!?

Karel Liebscher, Kostel sv. Trojice - reprodukce z publikace Čechy,XIV. díl, Praha 1908, s. 102

NAŠE SOKOLOVNA

Hned od začátku působení Sokola v našem městě bylo nejvroucnějším přáním mít vlastní tělocvičnu. A zcela odůvodněně, neboť Sokol, který převzal za úkol tělesné a mravní povznesení svého členstva, potřebuje nezbytné prostory, kde by mohl plnit své úkoly. Leč jednota sama neměla dostatečné prostředky pro stavbu sokolovny, a proto byl v roce 1902 zřízen zvláštní spolek — „Družstvo pro zřízení tělocvičny Sokolu v Novém Bydžově".

Družstvo se staralo o získání finančních prostředků, avšak tehdy jich nezískalo tolik, aby se bez obav mohlo odhodlat ke stavbě sokolovny. I. světová válka pak stavbu ještě odsunula. Teprve doba po I. světové válce oživila znovu myšlenku po vlastním stánku. V roce 1926 začaly úvahy v jednotě i Družstvu, jakým způsobem stavbu uskutečnit. Přes to, že názory nebyly jednotné, byla zvolena finanční komise, která měla za úkol opatřiti úpisy, dary a příspěvky na stavbu sokolovny. Pak se již pokračovalo rychlým tempem a ke konci roku 1926 byl pozván br. F. Krásný, architekt z Prahy, aby zhotovil projekt stavby. Bylo vyhlédnuto místo a již na jaře 1927 stavba sokolovny začala. Stavba byla prováděna ve vlastní režii. Dne 31. července 1927 byl slavnostně položen základní kámen. Do podzimu téhož roku dospěla stavba pod střechu a ponechána přes zimu. Na jaře 1928 se pokračovalo a dne 30. září 1928 na paměť 10. výročí naší samostatnosti byla nová sokolovna slavnostně otevřena.

Provedení tohoto nesnadného a odvážného díla mohlo být uskutečněno jen obětavostí členstva, rodáků bydžovských a příznivců Sokola; dále pak města a peněžních ústavů v Novém Bydžově.

Příspěvky a dary	**384 620,15 Kč**
Výpůjčky u peněžních ústavů	**700 000,— Kč**
Zbytek z prostředků Družstva a jednoty	**358 243,05 Kč**
Celkem	**1,442 863,20 Kč**

Z těchto číslic je zřejmo, že stavba sokolovny značně zatížila Družstvo i jednotu a nebylo maličkostí úrokovat a umořovat tak značný dluh. Čekalo je hodně perné práce, aby tyto závazky mohly být plněny. Dobrá práce však přinesla ovoce, a tak v roce 1931, kdy jednota slavila padesátiny, mohlo být konstatováno, že dluh byl do značné míry umořen. Při slavnosti u příležitosti padesátileté činnosti pod vlastním krovem měl Sokol ještě jedno přání: aby se sokolovna stala střediskem všech, kteří bez rozdílu stran a politického přesvědčení to myslí s naší republikou poctivě a upřímně, a aby každý uvědomělý občan našeho města, který sympatizuje s myšlenkou sokolskou, se stal členem naší sokolské jednoty. V roce 1939 však dochází k vpádu nacistických vojsk do Československa. Blíží se zánik Sokola. Bratři i sestry jsou zatýkáni a odváženi do koncentračních táborů. Krátce po záboru se ještě

Pokračování na str. 8

Dokončení ze str. 7

cvičí, ale dochází k zákazu činnosti organizace, Sokol je rozpuštěn a sokolovna se proměňuje ve skladiště nakradených věcí z východní fronty. Avšak nářadí se uklidilo, a tak Němci přebírali jen holé stěny.

Do sokolovny se sokolové vrátili až v roce 1945. Ihned po Květnové revoluci byla sokolovna uprázdněna a tak nastala horečná obnova, aby se co nejdříve mohlo cvičit. Nadšení a radost z osvobození vykonaly své — brzy se začalo cvičit. To byl první návrat sokolů do jejich sokolovny.

V roce 1948 po slavném XI. všesokolském sletu byl však Sokol opět rozpuštěn a jeho majetek přešel pod nově utvořený ČSTV.

Další osud sokolovny byl neradostný. V sokolovně se přestalo cvičit. Jak k tomu došlo? Město Nový Bydžov již dávno volalo po novém kulturním domu, kde by se konaly kulturní akce a v sokolovně se jen cvičilo. Město se dohodlo s místními podniky, že pomohou při budování přístavby sokolovny, a to buď finančními prostředky, nebo vysláním odborných pracovníků na dokončovací práce. Akce byla nazvána „Generální oprava sokolovny s přístavbou pro kulturní účely" a zařazena mezi akce Z. Akce však nepokračovala tak, jak byla plánovaná, měla velké zdržení, byla však dokončena. Občané města pomáhali při výstavbě a těšili se, že město dostane konečně důstojný kulturní stánek. Jaké však bylo překvapení, když se dozvěděli, že přístavba budovaná původně jako kulturní zařízení bude sloužit jako tělocvična, i když sportovci odpracovali z celkových brigádnických hodin pouze 7 %. A tak kultura se přestěhovala do sokolovny, která pro tuto činnost nevyhovovala, a přístavba, která měla parametry jen pro kulturu, slouží tělovýchově. Mohlo by se psát o dalších vynaložených penězích, neboť záhy byl provozováním míčových her zničen strop a musel být nahrazen novým, parkety byly vytrhány a nahrazeny palubovkou, okna z kuchyně do sálu musela být zakryta atd. Nejdůležitější je však to, že přístavbou sokolovny, která byla budovaná pro kulturu a svému účelu nesloužila, byli občané města Nového Bydžova na dlouhá léta odsouzeni při větších kulturních akcích jezdit na vesnici.

V červenci 1991 se však sokolové vrátili do sokolovny po druhé. V rámci napravení křivd minulého režimu byla sokolovna vrácena do majetku Sokola. Nebyl to návrat jednoduchý. Sál, který sloužil kultuře, byl zanedbán, parkety zničené a vše, co sloužilo tělovýchově, bylo odstraněno. A co nejsmutnější? Nářadí, kterým byla sokolovna vybavena, převzala TJ Jiskra a o navrácení se nehodlá zatím bavit.

Bude ještě dlouho trvat, než se sokolovna i cvičiště dá do původního stavu. Jedno však je již jisté — sokolové od září již ve své sokolovně pravidelně cvičí a 63. výročí otevření sokolovny mohli oslavit právě v sokolovně. Pevně věří, že to byl návrat definitivní a třetí návrat již n i k d y nebude.

M. Pavelka

VZKŘÍŠENÍ CECHU ŘEZNICKÉHO

Franta Řezníček

Když jsme se již jako muži zralých, či lépe přezrálých malin sešli na jubilejním sjezdu absolventů, shodli jsme se téměř spontánně, že nikdo z nás neměl v životě tak málo času jako v důchodu. Nějak to po té šedesátce, jakoby nepřirozeně, nevysvětlitelně rychleji utíká — ráno vstaneš a za chvíli je tu večer, týden, měsíc. Tento povšechný jev nedává již dlouho spát gerontologům, vědcům zabývajícím se procesy lidského stárnutí. Ale ani dnes nemají k tomu logické vysvětlení. Faktem ale je a zůstává, že to existuje a že je to generací vnímáno. A tak i u mne bylo jakýmsi vybočením, či dokonce zázrakem, že jsem si vyšetřil čas na malou procházku našimi ulicemi. Pomalu, klidně a zvídavě. Člověk si v tomto uvolnění daleko více všímá a absorbuje rozdíly, které na tváři Bydžova udělaly za tu poměrně krátkou dobu sympatický make-up. Jinými slovy: Bydžov získává pomalu ale jistě něco na své bývalé kráse! Kromě zásluh našich zástupců na radnici a dobrovolné vůle občanů přičiňuje se nemalou měrou privatizace a restituce tím, že vznáší nesmlouvavě estetické prvky v hezkých upravených nových prodejnách, výkladech a v řadě vkusných domovních fasád.

Mé poslední kroky směřují od nádraží do hlavní ulice ke kinu a značně již uondán usedám k talíři výborné dršťkové polévky v nedávno otevřeném řeznictví firmy CAUTELA z Hradce Králové s podtitulkem: Salavovo řeznictví a uzenářství. Nynější pan Salava je zde vlastně jakýmsi zástupcem či manažerem této firmy a je hezké, že velmi šťastně prosadil tradiční označení původní živnosti svého otce zde v tomto objektu, jak ji ještě starší generace Bydžováků zná. Možná si i vzpomenou na p. Salavu - dědu, který začínal tuto živnost v domku rolníka Zajíčka proti Jančákově slévárně.

Udělejte si, milí přátelé, se mnou také malou procházku Bydžovem, ale s odhrnutou oponou času, která nás vrátí tak zhruba o půl století nazpět, a zaměřme se na další řeznické živnosti, jak je pamatuji a jak se ve vzpomínkách obnovují.

Začněme v ulici k nádraží. Mimo již uvedeného **p. Salavy** byla směrem k náměstí proti drogérii živnost p. Schreibera, později Strnada a naposledy **p. Procházky.** Proti dnešní restauraci U Loudů měl řeznictví a hostinec **p. Petrovický.**

Ke Sloupnu byl prvý **p. Barták** (proti dnešnímu železářství), pak dále vpravo, v nynější prodejně zeleniny, **p. Snop** a pár kroků naproti **p. Skalický.** Za Stehlíkovým hostincem byly hned dva řeznické krámy přímo vedle sebe — p. **Březiny** a **p. Ventury.**

V ulici ke Chlumci naproti kostelu provozoval řeznictví a uzenářství **p. Karda.** Začínal původně v krámu po řezníku Zezulovi, kde nyní stojí nedokončená novostavba p. JUDr. Žejdla. V uprázdněném krámu (po přestěhování p. Kardy) řezničil, ne již ale dlouho, **p. Fejfar.** Rohový domek v uličce k divadlu sloužil k provozu živnosti **p. Bartošovi** — proti soudu byl **p. Klepl** — více k Chudonicím **p. Černý** a **p. Vacek.** Dále na Otmarce zásoboval masem a uzeninou tamní okolí **p. Finkous** a přímo v Chudonicích měl krám a vlastní porážku **p. Tichý.** V Chudonicích směrem na Zábědov živil se řeznictvím **p. Bárta** — bez krámu a více méně jen roznáškou.

Jak to vypadalo v ulici k Metličanům? Prvý krám od náměstí patřil koňskému řezníku **p. Dlouhému** (naproti dnes volnému prostranství po rozbořeném bloku domů). Ale v nich právě měli své živnosti řezníci **pp. Antoš** a **Jelínek.** Tedy opět téměř opět vedle sebe. — V rohovém domě v uličce do parku u Sv. Trojice měl řeznictví **p. Jiran** a na křižovatce u hotelu „Hvězda" začínal po p. Trejbalovi **p. Hladký.**

Ve vedlejších ulicích v Bydžově byli: Pod Kopečkem **p. Matys,** u kostela **p. Klozák** a naproti poště **p. Větrovský.**

Na náměstí v místech dnešního tržiště měl velké řeznictví a uzenářství **p. Josef Skřivan.** Bez nadsázky lze říci, že v uzeninách a šunkách byl bezkonkurenční. Přes celý dům velký firemní štít, který neporušen léta přetrvával, měl u svého jména ještě označení C. a k. dvorní dodavatel.

Přečtěme si zde trochu nostalgického vzpomínání p. Ant. Šedivého, dnes téměř jednaosmdesátníka, býv. zaměstnance zdejší vodárny: „Jóóó — Skřivanovy párky — to byla skutečně lahůdka. Nepřeháním, když řeknu: česká delikatesa. Stačilo párek vzít jen mezi rty, mírně stisknout a v celé

puse rozstříkla se aromatická šťáva spolu s náplní. Říkám šťáva, nikoliv tuk, nebo vodnatý vývar. On totiž výrobce zásadně kupoval a pařil vepře, co nepřesáhli jateční váhu 80 kilo. Střívka — výhradně z mladých ovcí — objednával si prostřednictvím p. důchodního Topiče až z Austrálie. Masný prát, který spojoval párkovou náplň, používal z býčků pod 300 kilo. Výrobní tajemství svěřil pouze panu Rumplíkovi, který práce v dílně řídil. Kvalita šunek, jejich šťavnatost a aroma — to nelze zapomenout. Inu on c. a k. dvůr věděl u koho objednávat. — Po smrti pana Skřivana převzal živnost jeho syn, ale to už nebylo zdaleka ono."

*

Mezi tehdejšími řeznictvími byla samozřejmě i taková, která měla svá prvenství v některých výrobcích. Namátkou vybírám opět p. Salavu, který měl jakostí a chuťově nedostižné taliány, pan Antoš zase játrový salám, p. Klozák neměl konkurenci v tlačence a jako prvý v konkurenčním boji o výtečný párek vítězil později p. Větrovský. Výborný byl točený salám od p. Matyse atp.

*

Prapůvodní mistři cechu řeznického nabízeli a prodávali maso a masné výrobky v tzv. „Masných krámech". Nacházely se v ulici ke Sloupnu, a to v místech, kde je dnes železářství, snad ještě kousek víc k náměstí.

*

Postupně, jak míjela řada desetiletí, zakládali si již členové býv. cechu vlastní krámy, utvářeli jakési družstvo a postavili poblíž toku Cidliny směrem na Osecký mlýn družstevní jatka. Zde se poráželo, pařilo, prováděla veterinární prohlídka a vybírala státní daň z masa. Velmi se mně líbil nápis, nebo víceméně jakási etická připomínka na velké plechové ceduli, umístěné na zdi v porážce. Téma připomínalo oázu lidskosti v této jateční poušti, kde místo písku byla krev a smrt. Nepamatuji si již přesné znění, ale svým významem se zcela ztotožňuje:

Je opravdu těžký Tvůj úděl zde,
člověče!
Rozvážně a pevnou rukou ukonči život
zvířete, aby i Tobě jednou Bůh dopřál
rychlou a bezbolestnou smrt.

Vraťme se nyní zpět k řádkům, které vpředu nastavují zrcadélko tehdy rozvinutých řeznicko-uzenářských živností. Bylo jich 26 — slovy dvacet šest. Některé prospívaly dobře, jiné méně. Ale všechny umožňovaly rodinám spokojený život a zajištění nejpotřebnějších životních statků. Nepamatuji, že by se někdo z nich stal boháčem. Každý si v této tvrdé konkurenci zákazníka nesmírně vážil a získával hlavně čerstvým, kvalitním a chutným produktem a úslužným vstřícvycházením ve výběru. Pochopitelně, že čistota a lákavost jak výkladů, tak i prodejen byla samozřejmostí.

Totalita udělala škrt všem těmto dřívějším spotřebitelským výhodám: Najít si z toho dobrého to nejlepší a nejlacinější. Utlumila osobní uplatnění ambiciózních živnostníků a vše nahradila masokombináty a velkovýrobnami s direktivními normami s lacinou recepturou — kolik sojové mouky do salámů a jak nejrychleji udit nad plynovými hořáky.

Dnes, bohudíky, máme jinou dobu! Epochu, která dává šance těm, kteří neváhají chytit ji pevně za pačesy. Jako první v tomto oboru vyzvedla a oprášila starý cechovní prapor již vpředu uvedená firma Cautela. Zvláštní název! Je převzatý z latiny a znamená něco jako vzájemná, nebo oboustranná záruka.

No — a těm dalším, kteří ještě do původního počtu 26 chybějí, těm doba umožňuje za tuto vyzdviženou korouhev se přiřadit. Jak to tenkráte řekl J. Galsworthy: „Život je jako řada stanic, kde jsme zmeškali, nebo chytili svůj vlak.

*

A co spotřebitelé? Jelikož se jedná o jídlo, konkrétně zde o maso a masné výrobky a uzeniny, radí nám svou — povětšině čtveráckou — filozofií George Bernard Shaw:

„PO ŠEDESÁTCE SE VYHÝBEJ
KAŽDÉ NAMÁHAVÉ PRÁCI —
ZEJMÉNA S NOŽEM
A VIDLIČKOU!"

K POČÁTKŮM HLAVNÍ ŠKOLY

Po tereziánských reformách školství z poloviny sedmdesátých let 18. století se městská škola (stávala v místech nynější základní umělecké školy) změnila ve školu triviální, nejprve o třech a později o čtyřech třídách. Na této nejnižší škole se vyučovalo čtení, psaní a počítání a vedle toho náboženství, biblickým dějinám a mravouce. V roce 1790 na škole učili — Josef Leden jako první učitel, Josef Turinský a Josef Dejl. Škola tehdy měla celkem 348 žáků, z toho 193 chlapců a 155 dívek. Pro úplnou chudobu nemusila platit školné přibližně třetina žáků. Do školy chodily děti z města a z přiškolených Chudonic.

Snahy o zřízení hlavní školy, která by poskytovala hlubší vzdělání a umožňovala přípravu na středoškolská studia, zůstávaly po dlouhou dobu bez konečného výsledku. Už v roce 1811 krajský úřad v Jičíně hlavní školu ve městě povolil, ale na otevření se mělo čekat až na oznámení z pražského gubernia. Když se však katecheta J. Stuna, schválený konsistoří za vyučujícího hlavní školy, při nástupu nepředstavil magistrátu a nato magistrát nevyslal zástupce při slavnostním uvedení katechety, vzniklo mezi měšťany podezření, že magistrát je proti hlavní škole. Za napjaté situace byly dokonce na vrata radnice přes noc vylepeny výhrůžné plakáty proti magistrátu. Na udání krajskému úřadu byli pak iniciátoři vystoupení na několik dní uvězněni, zástupci magistrátu dostali důtku a z hlavní školy na ten čas sešlo.

Už v roce 1816 žádali měšťané o zřízení hlavní školy znovu a na plat učitelů nabídli důchody z právovarečného a z vysočanského pivovaru. Ale ani tehdy se nepodařilo hlavní školu založit. Všechno oddálil velký požár v roce 1817, nedostatek finančních prostředků a stavba nové školní budovy.

Potřetí se měšťané o hlavní školu ucházeli v roce 1821. Obrátili se na provinciála piaristů v Hradci Králové se žádostí o zajištění tří vyučujících pro hlavní školu z řad členů tohoto řádu. Ovšem příliš náročné podmínky ze strany provinciála nebylo možno splnit, a tak ani tento pokus neskončil úspěšně.

Dlouholetá snaha o založení hlavní školy byla konečně korunována v roce 1847. Město už předtím získalo potřebné finanční prostředky na platy učitelů a v budově školy byly provedeny nutné úpravy. Část vyučujících se musela přestěhovat, aby z jejich bytů mohly být zřízeny další učebny.

Hlavní škola byla potom slavnostně otevřena 22. listopadu 1847. Při zahájení výuky na škole působili: Josef Pecold, katecheta a prozatímní ředitel, Celestin Říha, první učitel, Antonín Zámečník, druhý učitel, Jan Mifek, třetí učitel, Jan Leden, první pomocník, Josef Josek, druhý pomocník a Anna Špatná, industriální učitelka .Nově zřízená škola měla zatím jen tři třídy. Zpočátku se vyučovalo s převahou němčiny tak, aby již ve 3. třídě mohla veškerá výuka probíhat v němčině.

Založením hlavní školy se jistě zlepšila základní výuka mládeže ve městě, ale za středoškolským vzděláním museli mladí lidé i nadále odcházet do jiných měst, zejména do

Pokračování na str. 10

Dokončení ze str. 9

gymnázií v Jičíně a v Hradci Králové. Středoškolská mládež se tedy do města nadále vracela jen o prázdninách. Kulturní život města pomáhalo oživovat i několik vysokoškolských studentů. A právě skutečnost, že středoškoláci a vysokoškoláci bývali ve městě jen na krátký čas, přispěla k oblibě merend, k slavnostnímu rozloučení studentské mládeže s městem a jeho obyvateli na konci prázdnin.

Jaroslav Prokop

MĚSTSKÉ ZASTUPITELSTVO
V NOVÉM BYDŽOVĚ

vyhlašuje výběrové řízení na

PRACOVNÍKY MĚSTSKÉ POLICIE

předpoklady: fyzická zdatnost
morální bezúhonnost
věk do 35 let
ukončené středoškolské vzdělání nebo ukončený učební obor

Podrobné podmínky sdělí písemně nebo při osobním jednání pí Hájková, vedoucí správního odboru Městského úřadu Nový Bydžov.

Zájemci mohou zasílat přihlášky do 30. 11. 1991 na MěÚ Nový Bydžov.

Ze starého židovského hřbitova - vlevo renesanční náhrobek s unikátním reliéfem tváře v ozdobné kartuši, vpravo torzo nejstaršího dochovaného náhrobku z roku 1577

Foto J. Prokop

Zajímavosti

HÁJKOVY VÝMYSLY. V souvislosti s počátky města, ale i Starého Bydžova je nutno jednoznačně odmítnout věrohodnost pasáže o založení Bydžova z Kroniky české Václava Hájka z Libočan. V knize, vydané poprvé v roce 1541, Hájek k roku 763(!) píše: „Býd, syn Slavimiluov, pána (aneb jakž někteří píší, knížete) Kauřimského, vzav od otce svého odpuštění, obrátil se s třidcíti svými pacholky do krajiny puolnoční a odtud' k východu slunce, hledaje místa k pastvám a vorání příhodného. A měl jest s sebú sto krav a tři sta voluov, ovcí a koz velmi mnoho, kteréž hnali jeho služebníci s svými ženami tak dlúho, až přišli k potoku jednomu a tu se zastavivše tři dni odpočívali, neb byli oni i dobytkové jich velmi ustali. A vzavše sekery, dříví veliké potínali a ohrady dělali, při tom také i dvuor postavili a protože jsau byli velmi ustali, tomu dvoru Kratonohy jméno dali. Býd pak jako pán jích při jednom přívrší duom krásný jako hrad postaviti sobě rozkázal a dal jemu jméno Bydžov." Hájek dále pokračuje o Bývově ženě Krasce. Ta nechtěla být svému muži poddána, se služebnicemi odešla a „duom velmi pevný v lesích postaviti dala a rozkázala, aby slaul Chlumec, jako by řekl vršek." Odtud potom svému muži i jiným škodila, a proto „druhého roku rozkázáním Bývovým od jeho služebníkuov jest úkladně na cestě zamordována." Uvedená pasáž je jen názorným příkladem bezbřehé a „datované" fantazie nechvalně známého autora. Nelze ji proto zařadit ani mezi pověsti.

PŘÍSAHA CECHMISTRŮ. V roce 1739 skládali cechovní mistři na radnici následující přísahu, která mimo jiné dokládá i všeobecný úpadek češtiny v pobělohorském období: „Já N. N. přísahám Pánu Bohu Všemohoucímu, Blahoslavené a od prvopočátečního říchu nepoškvrněné Panně Marii Matce Boží a všem milým Svatým, že v tomto povolání předem čest a chválu Boží a ty dny nedělní a sváteční svěcený vyhledávati, zlé tupiti a dobré velebiti, při samospasitedlné římský katolické víře sám vždy setrvati, mý domácí a mně svěřené k tomu a k cvičení křesťanskému také přidržeti, žádný kacířský vyslance a podobně bludné knihy netrpiti, nýbrž takové při Král. ouřadě Purkmistrovském bez ohledu udati, na cechouní poklad, řád a pořádek, zvláště by dle těch od J. Cís. a Král. Mlti prošlejch cechouních generalií articulus pokračováno bylo, bedlivý vřetel(!) nésti." Jiná doba — jiný mrav, ale kolikrát už dříve a kolikrát i později se přísahalo na jedinou víru a na udávání „kacířů"!

O MERENDĚ V ROCE 1815. V roce 1895 při boření roubeného domu v Jičínské ulici našel ředitel zimní hospodářské školy H. V. Burian starý sešit, spadlý na zem mezi smetím z půdy, ve kterém neznámý autor zaznamenal „na pozdější upamatování", co se přihodilo o studentské merendě v roce 1815. Když muzikanti zahráli svatováclavskou píseň a provázeli panímámu merendy z domu rodičů do hostince U modrého lva, všichni prý pozorovali, „jak se okolo slíčné panny udělala nějaká záře ze světlých paprsků a že tvář její svítila více, než když byla osvícena sluncem poledním." Navíc se nad ní měl vznášet „světlý obláček jako pára řídký".

V sále o merendě pisatel viděl za pantátou a panímámou krásnou pannu, která o přípitcích pozdravila přítomné jako matka merend — vlast českým projevem. Celý text je oslavou lásky k vlasti a národu a přáním novobydžovským studentům. „Zářivá panna" zůstávala mezi studenty až do konce merendy. Pak se prý zdálo, že „se změnila v paprsek slunečný a že prodlužovala se mezi nebem a zemí, aby prostřednictvím životodárných paprsků sesílala požehnání nebes na nebohou sirou zemi, která nedávno tolik vytrpěla od veškerých vojsk . . ." V dovětku zápisu autor poznamenal, že to, co viděl o merendě v roce 1815, opakuje se každoročně: „vždy vznáší se nad matkou merend světlá záře a stín matky vlasti." K úkazu ještě uvedl: „Mnozí tu září a světlost pozorují, ale nemohou prý vyrozumět, proč to jest. A tak se mi zdá, že snad mají mnozí lidé mlhu na očích a nechtí viděti, co vidí jiní. — A nebo snad, co jeden vidí, druhý v děti nemůže?!?" — (Podle článku H. V. Buriana v Pomněnkách merendy novobydžovské z r. 1895, s. 20—28.)

POŽÁR V ROCE 1817. Jednu z největších katastrof prožilo naše město o bouřlivé noci 6. října 1817. Oheň vzešlý po osmé hodině ze stodoly Jana Tomsy za Metličanskou branou ve východní části města se za několik hodin rozšířil až na západní předměstí. Celkově lehlo popelem 102 domků, 21 várečných domů a 18 stodol s obilím. Z veřejných budov shořela škola, děkanství, špitál, část Metličanské brány, střecha a věž kostela sv. Vavřince. Zde se roztavily a propadly dolů tři zvony, čtvrtý Medián rovněž spadl, ale nerozbil se. Jediný umíráček zůstal neporušen na svém místě. Celková škoda způsobená požárem byla odhadnuta na závratnou částku 742 tisíc 209 zlatých. Hned od prvních dnů prokazovalo obyvatelstvo pohořelým obětavou pomoc. Zásluhou krajského hejtmana Jeronýma hraběte Lützova byly do města svářeny potraviny i píce a zahájeny celozemské sbírky, které ve prospěch pohořelých přinesly 38 tisíc 15 zlatých. Z městského magistrátu se při pomoci vyznamenal aktuár Josef Havelka, hlavní iniciátor zavedení sbírek a almužen a nákupce prken, šindelů a jiných stavebních potřeb v Chrudimském kraji. Během krátké doby byla opravena střecha a věž kostela. Sem byly osazeny i nové zvony, přelité pražským zvonařem Karlem Bellmannem, a nové hodiny se čtyřmi ciferníky, zhotovené jičínským hodinářem Bohumilem Klingerem. Nová školní budova byla postavena podle plánů městského stavitele Josefa Martínka. 12. června 1818 položili základní kámen ke stavbě a 29. června 1819 už byla škola slavnostně otevřena. Dvoupodlažní budova si vyžádala náklad přes 39 tisíc zlatých. Vedle čtyř tříd v ní byly čtyři byty pro učitele a tři oddělené sklepy. Do otevření nové školy se vyučovalo v sále u Kašpara Zahajského (pozdější hotel U modrého lva) a v budově kasáren. Stavba děkanství se naopak značně opozdila. Základní kámen ke stavbě byl položen až v roce 1825, a i když v následujícím roce dostala budova střechu, byla pro obývání upravena a dokončena teprve v roce 1833. Do té doby bydlili duchovní v tzv. Prosečovském domě na náměstí (předchůdce nynějšího nárožního domu pana Ing. Matějovského).

J. P.

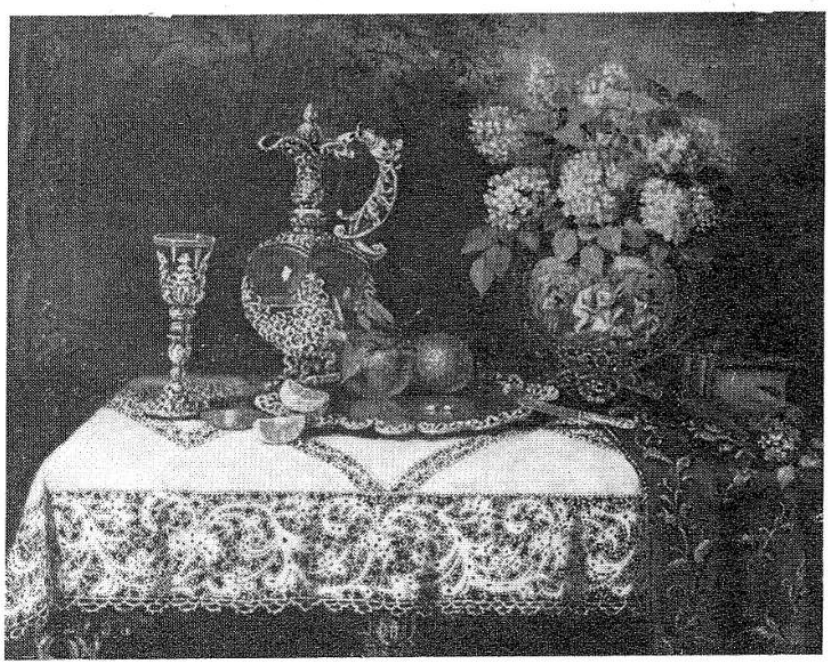
*

Naši matriky

Dvacet pět let
služby Bohu a lidem
oslavil
6. listopadu
P. MIROSLAV PACLÍK,
vikář katolické církve.

Za všechno dobré,
co pro bydžovské občany vykonal,
srdečně děkujeme.

Z dalších obrazů darovaných novobydžovskému muzeu paní Marií Alžbětou Novákovou-Nevyjelovou dnes reprodukujeme Zátiší s vázami, ovocem a knihou od vídeňské malířky Josefiny Osnaghi z konce 19. století.

NAROZENÍ

24. 7. **Purmová Nikola,**
Nový Bydžov, Fučíkova 903
26. 7. **Kožilka Ondřej,**
Nový Bydžov, Jiráskova 529
29. 7. **Telvák Lukáš,**
Nový Bydžov, B. Smetany 1633
8. 8. **Valentová Kateřina**
N. Bydžov, Dr. J. Deyla 1823
21. 8. **Ploc Jan,**
Nový Bydžov, U plovárny 1415
21. 8. **Šťastná Monika,**
Nový Bydžov, Revoluční 247
27. 8. **Holásek Jaroslav,**
Nový Bydžov, 28. října 1608
28. 8. **Loudová Kateřina,**
Nový Bydžov, Vysočany 12
29. 8. **Jarošová Aneta,**
Nový Bydžov, Chudonice 179
3. 9. **Drbohlavová Lucie,**
N. Bydžov, Brigádníků 867
3. 9. **Hladíková Kateřina,**
Nový Bydžov, Vysočany 50
6. 9. **Dreveniak Ladislav,**
N. Bydžov, Pivovarská 1022
7. 9. **Česáková Zuzana,**
Nový Bydžov, Dukelská 1403
12. 9. **Doležal Michal,**
Nový Bydžov, Vysočany 12
24. 9. **Haf David,**
Nový Bydžov, Fučíkova 895

SŇATKY

2. 8. **Patrik Hampl,**
Praha 4-Podolí 78/33
Ivana Štočková,
Nový Bydžov, J. Nerudy 1692
16. 8. **Josef Zámečník,**
N. Bydžov, Nová Skřeněř 46
Alena Bažantová,
N. Bydžov, Nová Skřeněř 46
17. 8. **Roman Vimmer,**
Nový Bydžov, ČSA 1449
Jaroslava Novotná,
Nový Bydžov, ČSA 1449
17. 8. **Bohuslav Váňa,**
Nový Bydžov, Chudonice 177
Vlasta Pavelková,
Starý Bydžov
17. 8. **Viktor Tyščenko,**
Nový Bydžov, Jánská 1457
Dagmar Kůsová,
Městec Králové čp. 796
23. 8. **Jiří Kloz,**
Nový Bydžov, V ráji 1323
Marcela Fialová,
Nový Bydžov, Zábědov 13
31. 8. **Martin Aubus,**
HK, Jungmannova 1441
Ladislava Čáslavská,
Nový Bydžov, Dukelská 1126
5. 9. **ing. Miloš Rouha,**
Nový Bydžov, Bří. Mádlů 813
ing. Dominika Štípková,
Praha 1, Petrská 10/1135
7. 9. **Petr Štefan,**
Nový Bydžov, Revoluční 18
Alena Váňová,
Nový Bydžov, Brigádníků 852

Pokračování na str. 12

Dokončení ze str. 11

7. 9. **Pavel Louženský,**
Nový Bydžov, Brigádníků 868
Lenka Markvartová,
Barchov 95

14. 9. **Petr Lechman,**
Ústí nad Orlicí 1219
Jana Sýkorová,
N. Bydžov, Na Švarcavě 1258

21. 9. **Jiří Novák,**
Smidary 197
Lenka Volrábová,
Nový Bydžov, U mlýna 1433

21. 9. **Karel Málek,**
Prasek, Zdechovice 3
Eva Nádvorníková,
Nový Bydžov, Dr. Vojtěcha 425

21. 9. **Petr H:sch,**
Nový Bydžov, Fučíkova 769
Martina Srbová,
Vinary, Janovice 29

21. 9. **Slavomír Kožíšek,**
Nový Bydžov, Jablonského 521
Libuše Stejskalová,
Prasek, Zdechovice 20

21. 9. **Jiří Gerhardt,**
Nový Bydžov, Jánská 1460
Monika Pospíšilová,
Nový Bydžov, Nová 1943

21. 9. **Martin Lehký,**
Nový Bydžov, Skochovice 101
Iva Suchánková,
Lužec nad Cidlinou 162

28. 9. **Martin Novotný,**
N. Bydžov, Třebízského 949
Markéta Tomášková,
N. Bydžov, Nová Skřeněř 37

ZLATÉ SVATBY

2. 2. 1991
manželé **Eduard a Marie Hylmarovi**
Nový Bydžov, U plovárny 1423

8. 6. 1991
manželé **Stanislav a Anna Kuchovi**
Nový Bydžov, Sv. Čecha 1603

27. 9. 1991
manželé **Miroslav a Marie Vackovi**
Nový Bydžov, Havlíčkova 90

18. 10. 1991
manželé **Karel a Květoslava Vackovi**
Nový Bydžov, Raisova 178

VÝZNAMNÁ ŽIVOTNÍ VÝROČÍ

dodatek z měsíce října:

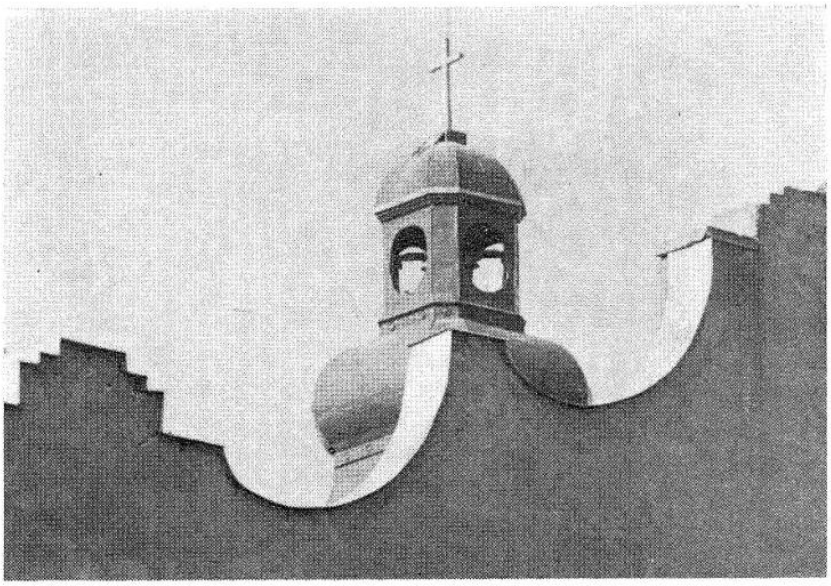
80 let — **Božena Hybnerová,**
N. Bydžov, Fügnerova 98

LISTOPAD 1991

94 let — **Košťálová Růžena,**
N. Bydžov, 28. října 1673

92 let — **Chrtková Marie,**
N. Bydžov, Karlova 210

91 let — **Kubištová Marie,**
N. Bydžov, Chudonice 91

Setkání městských architektur *Foto J. Prokop*

85 let — **Hartlová Růžena,**
N. Bydžov, Fučíkova 911
Modřická Františka,
N. Bydžov, Havlíčkova 118

80 let — **Johnová Marie,**
N. Bydžov, Dr. Ezopa 1690
Pižl Ladislav,
N. Bydžov, Fučíkova 853
Slováková Božena,
N. Bydžov, Lidická 829
Věchet Josef,
N. Bydžov, Chudonice 72
Žofková Blažena,
N. Bydžov, Alšova 240

PROSINEC 1991

94 let — **Záligrová Vlasta,**
N. Bydžov, 28. října 1673

91 let — **Raichová Růžena,**
N. Bydžov, Jiráskova 586

80 let — **Dubská Marie,**
N. Bydžov, Smetanova 1815
Matys Václav,
N. Bydžov, Husova 1171
Štajerová Marie,
N. Bydžov, Zábědov 6

ÚMRTÍ

5. 8. **Tomáš Zdeněk** 44 let
Nový Bydžov, Luční 771

6. 8. **Janečková Jarmila** 66 let
Nový Bydžov, Vysočany 59

8. 8. **Beneš Alois** 63 let
N. Bydžov, Pivovarská 1025

11. 8. **Smutná Arnoštka** 82 let
N. Bydžov, Karla IV. 210

15. 8. **Kalhous Josef** 60 let
N. Bydžov, Žantov 14

17. 8. **JUDr. Ivan Novotný** 69 let
N. Bydžov, Fučíkova 903

23. 8. **Mareček Štefan** 45 let
N. Bydžov, Chudonice 3

26. 8. **Novotná Růžena** 69 let
N. Bydžov, Hermanova 327

27. 8. **ing. Knobloch Josef** 64 let
N. Bydžov, Chudonice 203

29. 8. **Hnátek Miroslav** 48 let
N. Bydžov, Chudonice 137

30. 8. **Pšenička Jiří** 69 let
N. Bydžov, Dvořákova 475

10. 9. **Burjasz Jan** 75 let
N. Bydžov, Hermanova 327

18. 9. **Šafaříková Kristýna** 7 měs.
N. Bydžov, Nová Skřeněř 25

23. 9. **Těšík Antonín** 86 let
N. Bydžov, Skochovice

26. 9. **Malát Jaroslav** 78 let
N. Bydžov, Skochovice 21

TISKÁRNA
od 1. prosince 1991
pod původním názvem
V. & A. JANATA

NOVOBYDŽOVSKÝ ZPRAVODAJ

Vydává Městský úřad v Novém Bydžově pravidelně - jednou za dva měsíce. Odpovědný redaktor Jaroslav Prokop. Redakční radu řídí starosta Jaroslav Hezký.

Adresa redakce: Městský úřad, 504 01 Nový Bydžov, tel. 23011.

Povoleno OK ONV v Hradci Králové pod čj. 2/88. Tisknou Hradecké tiskárny, provoz 14, Nový Bydžov. Náklad 1000 výtisků. Mimobydžovským zájemcům zasíláme časopis poštou. Cena jednoho čísla 5 Kčs.

Uzávěrka příštího čísla 6. 12. 1991.